

2915

Acceptar la realitat

L'any 1976 un grup de nacionalistes iniciarem a Mallorca una «campanya per la cooficialitat», en què demanàvem que la Constitució establis la igualtat de totes les llengües d'Espanya. En una sèrie d'articles i actes públics, explicàrem que això volia dir que totes les llengües de l'Estat espanyol serien iguals, que cadascuna seria la llengua d'ús normal en el seu territori tal com passa a Suïssa, que al Congrés i al Senat les quatre llengües serien igualment vàlides, etc.

Creat ja a les Illes un clima favorable, intentàrem que la campanya fos assumida a Catalunya i topàrem amb una oposició radical: el que calia exigir, no era la cooficialitat, sinó l'oficialitat exclusiva del català. Immediatament, una part del grup de Mallorca es posà al costat d'aquesta opció evidentment inviable, i no hi hagué res a fer: la campanya fracassà rotundament. Després la Constitució donà al castellà un status preferent com a llengua oficial de l'Estat, i ara els nostres radicals exigeixen que es pugui parlar català a les Corts, i el fet que alguns senadors diguin en català «ho juro» constitueix una heroïcitat que escandalitza el president del Senat...

No vull dir amb això que si la proposta mallorquina hagués tingut bon acolliment a Catalunya, ara tindriem la cooficialitat estatal. No em faig il·lusions, i tinc la certesa que els prejudicis centralistes no haurien deixat prosperar la proposta, encara que tots els perifèrics de llengua no castellana haguéssim estat

Quan ens plantejem projectes utòpics, el que estem fent, moltes vegades, és fer inviables d'altres opcions més realistes. Això ha passat sovint als Països Catalans

d'acord en la reivindicació. Però estic segura que el sol fet de reivindicar-ho unitàriament en el moment d'elaboració del text constitucional, hauria menat a consensuar les mesures de «respecte i protecció» que el text vigent recull, però que fins ara han estat lletra morta. Per mi és evident que el fet de marcar-nos objectius utòpics ens va fer desapropiar les oportunitats reals que teníem de recuperació lingüística.

Tinc molta por que ara ens passi el mateix. Hi ha un ambient d'independentisme creixent, sobretot entre el jovent, totalment utòpic, segons el qual «l'única possibilitat de supervivència de la llengua i de la nació catalanes és la independència». Però els qui ho defensen ni tan sols es plantegen com arribar-hi, ni menys encara com organitzaríem Catalunya (o els Països Catalans) un cop aconseguida aquesta hipotètica independència. I la reivindicació d'un objectiu inabastable els impedeix de dedicar els seus esforços i la seva il·lusió a treballar pel recobriment nacional dins l'actual marc constitucional i estatutari, que estem molt lluny d'aprofitar en tota la seva amplitud.

Paral·lelament, els catalanistes no independentistes accentuen de tal manera la seva acceptació del marc legal vigent, que arriben a silenciar, i fins i tot a negar, el nostre dret a l'autodeterminació, que havien defensat amb força fa pocs anys. Amb això afavoreixen, naturalment, l'opció independentista, ja que qualsevol català amb consciència de la seva identitat es negarà a considerar-se espanyol si per ser-ho cal que deixi de ser català.

Aquesta disjuntiva, què era real durant el franquisme, no ho és en el règim democràtic actual, si s'aplica bé. Cal, però, un canvi total en la concepció d'Espanya i dels pobles que la formen, tan gran com el que hi ha hagut en els textos jurídics. I aquest canvi, evidentment, no s'ha produït.

Per això caldria reivindicar unitàriament l'aplicació efectiva del marc legal vigent, en els termes següents:

—Espanya està formada per un conjunt de nacionalitats i regions, organitzades en comunitats autònomes els límits de les quals no coincideixen, ni amb els de nacionalitat ni amb els de llengua. Cal, per tant, establir acords entre les que comparteixen llengua i cultura.

—Entre les «nacionalitats històriques» cal comptar la castellana, amb el mateix rang que les altres.

—Les autonomies són Estat; els seus presidents són els màxims representants

de l'Estat dins els respectius territoris, i el Parlaments autonòmics són sobirans per legislar en aquelles qüestions que només afecten el seu àmbit.

—Les altes institucions de l'Estat —monarquia, govern i corts generals— tenen la seu a Madrid, però pertanyen a tot Espanya. I Madrid, com a capital estatal ha de ser punt de confluència de totes les llengües i cultures de l'Estat i ha d'atendre per igual les necessitats de tots els pobles que el formen.

Si tot això, que encaixa dins el marc legal, fos efectivament aplicat i viscut, les competències exclusives que la Constitució reconeix a les comunitats autònomes serien respectades, no hi hauria grans contradiccions entre les lleis autonòmiques i les estatals, i l'oficialitat del castellà com a llengua estatal seria un instrument de relació útil a disposició de tots, i mai una trava per a l'oficialitat de les altres llengües. Ningú no pretendria, per exemple, que es pot viure o treballar a Catalunya sense saber català, ni que parlar català al Senat és una mena d'ofensa a l'Estat.

Ja sé que, per comparació amb la realitat actual, aquest projecte sembla gairebé tan utòpic com l'independentisme que proposen alguns joves. Però té l'avantatge que per dur-lo a terme cal unir voluntats, en lloc de propugnar separacions, i que no cal fer canvis en la Constitució ni als Estatuts, que han estat aprovats per referèndum i constitueixen el nostre marc actual de convivència.